

Sygn. akt VI Gz 240/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Renata Bober

Sędzia Anna Harmata

Sędzia Marta Zalewska (Spr.)

Protokolant: asyst. sędz. Marta Czajka

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2019 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: L. Ł.

przeciwko: (...) sp. z o.o. w W.

o zapłatę

w przedmiocie zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu V Wydział Gospodarczy z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt V GNc 1517/18

postanawia:

I. **zmienić** zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek pozwanego (...) sp. z o.o. w W. o odrzucenie pozwu.

II. pozostawić Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd odrzucił pozew (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4 170,50 zł kosztów postępowania (pkt II).

Sąd przychylił się do zgłoszonego przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzutu zapisu na sąd polubowny powołując treść art. 1162§1 i 2 k.p.c. Sąd wskazał, że z kontraktu nr (...)z dnia 7 czerwca 2018 r (będącego podstawą roszczenia) wynika, że jest on oparty na Warunkach (...) dot. produktów mlecznych, z kolei z tych warunków wynika, że wszelkie spory prawne lub faktyczne jakie mogą powstać pomiędzy sprzedającym a kupującym w związku z umową wykonywaną w Warunkach (...) będą poddawane pod rozstrzygnięcie przez arbitrów, z wyłączeniem sądów powszechnych na podstawie (...).

Powyższe postanowienie zaskarżył powód w całości zarzucając:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wydanego postanowienia, a to:

- art. 1165 § 1 kpc poprzez jego zastosowanie i odrzucenie pozwu w sytuacji gdy sprawa nie dotyczy sporu objętego zapisem na sąd polubowny;
- art. 1162 § 2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że powołanie się w umowie nr (...) KC z dnia 7 czerwca 2018 r. na Warunki (...) zawierające postanowienie o poddaniu sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spełnia wymagania dotyczące formy zapisu na sąd polubowny, w sytuacji gdy wskazanie przez pozwaną w uwagach do umowy Warunków (...) nie czyni tego zapisu na sąd polubowny częścią składową umowy;
- art. 505 § 1 k.p.c. poprzez niedoręczenie powodowi odpisu sprzeciwu od nakazu zapłaty przed wydaniem zaskarżonego postanowienia, a tym samym pozbawienie powoda możliwości przytoczenia okoliczności faktycznych, twierdzeń i dowodów potwierdzających jego racje i mających na celu odparcie wniosku o odrzucenie pozwu;
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie kryteriów swobodnej oceny dowodów na skutek niesłusznego przyznania mocy dowodowej Warunkom (...) przedłożonym przez pozwaną, w sytuacji gdy pozwana nie przedłożyła tłumaczenia właściwego tekstu Warunków (...) w terminie wyznaczonym w wezwaniu Sądu pod rygorem pominięcia tego dowodu, a co za tym idzie wydania postanowienia o odrzuceniu pozwu na podstawie dokumentu nie stanowiącego materiału dowodowego w sprawie.

2) sprzeczność istotnych ustaleń stanu faktycznego sądu I instancji z treścią zebranego materiału dowodowego tj.:

- poprzez błędne przyjęcie, że strony zawarły umowę opartą na Warunkach (...), w sytuacji gdy umowa nie zawiera zgodnych oświadczeń woli obu stron w tym zakresie, a wyłącznie jednostronną uwagę pozwanej, w dodatku odnoszącą się jedynie do produktów mlecznych, niestanowiących przedmiotu umowy,
- poprzez błędne przyjęcie, że strony nie kwestionują faktu, że umowa zawarta pomiędzy stronami jest umową opartą na Warunkach (...), w sytuacji gdy fakt ten nie jest potwierdzony zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a powód dotychczas nie miał możliwości zajęcia stanowiska w tej kwestii.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o: zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku pozwanej o odrzucenie pozwu oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na zażalenie, pozwany wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie było zasadne.

Zasadą wynikającą z art. 1161 ust 1 k.p.c. jest, że poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron. Ustawodawca posługuje się pojęciem "umowa", czyli strony muszą złożyć zgodne oświadczenia w tym przedmiocie. Zapis na sąd polubowny jako wyjątek od zasady rozstrzygania sporów cywilno- prywatnych przez sąd powszechny musi być wykładany ściśle i nie można go domniemywać czy dorozumiewać. Świadczy o tym kolejny przepis art. 1162 k.p.c. wskazujący na formę, w jakich zapis ten może być uczyniony. W art. 1162§2 zd. 2 kpc wskazano, że powołanie się w umowie na dokument zawierający postanowienie o poddaniu sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spełnia wymagania dotyczące formy zapisu na sąd polubowny, jeżeli umowa ta jest sporządzona na piśmie, a to powołanie się jest tego rodzaju, że czyni zapis częścią składową umowy. Przepis ten może mieć zatem zastosowanie do sytuacji, w której zapis na sąd polubowny został zawarty w ogólnych warunkach umów, wzorcu umownym czy regulaminie albo w osobnym dokumencie sporządzonym przez strony przed zawarciem umowy, w której jest powoływany jako jej część składowa. Istotna jest treść oświadczenia inkorporującego do treści umowy podstawowej dokument zawierający oświadczenie o zapisie na sąd polubowny. W oświadczeniu tym musi być

wskazany dokument zawierający oświadczenie o zapisie na sąd polubowny oraz wskazanie, że stanowi on integralną część umowy.

W niniejszej sprawie oświadczenie to zawarte miało być w zapisku widniejącym pod zamówieniem (k. 17) sporządzone w języku angielskim o brzmieniu po przetłumaczeniu: „Działamy zgodnie z naszymi warunkami ogólnymi i warunkami (...) dotyczącymi produktów mlecznych. Proszę o zwrot podpisanego i opieczetowanego egzemplarza”.

W/w przepis stanowiąc o minimalnym wymogu formy umowy : „na piśmie” nie wymaga, by umowa na sąd polubowny była zawarta w formie pisemnej, co oznacza podpisy obu stron pod umową (art. 78 § 1 kc). Przepis art. 1162 kpc jest bardziej liberalny. Umowa „na piśmie” oznacza, iż jej treść musi być wyrażona pisemnie. Nie oznacza to jednak, by sam fakt wygenerowania na piśmie treści umowy prorogacyjnej wystarczył do przyjęcia, iż strony umowę zawarły. Innymi słowy należy wykazać, w tym wypadku pozwany, który na taką umowę się powołał wnosząc o odrzucenie pozwu, że strony zachowały zasady obowiązujące w kc a regulujące sposób zawarcia umowy (art. 66 i nast. kc). Wychodząc od kwestii podstawowych, a więc konieczności złożenia zgodnych oświadczeń w przedmiocie zawarcia umowy każdej umowy jako warunku podstawowego do przyjęcia istnienia umowy , w tym o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego warunki takie nie zostały spełnione.

Z informacji zawartych w stanowiskach stron wynika, że powód i pozwany pozostają w stałych stosunkach gospodarczych. Zamówienie będące podstawą dochodzonego roszczenia uznać należy jako ofertę pozwanego zawarcia umowy na sąd polubowny (nie dlatego, że podpisana przez niego; to przesądza o jej formie pisemnej, ale dlatego, że została przesłana powodowi, zatem złożona stronie przeciwnej). Wg jednak treści tej oferty pozwany postawił jasny , jednoznaczny wymóg drugiej stronie odesłania podpisanego egzemplarza. Zatem jasnym musiało być dla obu stron, że warunkiem zawarcia umowy było jej podpisanie. Skoro pozwany oczekiwał jej podpisania przez drugą stronę, to oczywistym dla strony przeciwnej musiało być ,że brak podpisu oznacza brak zgody na zawarcie umowy tej treści, w tym brak zgody na poddanie sporów pod sąd polubowny. Z uwagi zatem na jasno sformułowany przez oferenta sposób zawarcia umowy: konieczność jej podpisania i odesłania , brak podstaw do „poczytywania” w myśl art. 68²k.c., że strony nawet pozostając w stałych relacjach gospodarczych współpracy handlowej poprzez „brak niezwłocznej odpowiedzi” powoda na tę ofertę zawarły umowę prorogacyjną. Z oczywistych względów nie ma podstaw do zastosowania art. 69 kc : pozwany nie udowodnił, iż w umowach o sprzedaż mleka zwyczajowo dopuszcza się tzw. (...) jako OWU wedle art. 384 § 1 kc, a pozwany jednoznacznie wg treści swej oferty wymagał jej podpisu przez powoda, czego ten nie uczynił. Pozwany nie udowodnił w żaden sposób że powód przyjął to oświadczenie woli pozwanego zapisu na sąd polubowny, przy czym umowy takiej nie można domniemywać. Musi być jednoznaczny dowód złożenie przez powoda oświadczenia woli o przyjęciu oferty zapisu na sąd polubowny, nie koniecznie sprowadzający się tylko do złożenia podpisu pod pisemną ofertą powoda. Takiego dowodu pozwany nie przeprowadził w tym postępowaniu. Tym samym powód wykazał jedynie, że doszło do jednostronnego złożenia na piśmie oświadczenia powoda woli zapisu na sąd polubowny, a to nie wystarczyło do przyjęcia , że strony taka umowę zawarły. Jest to tym bardziej uzasadnione, że mimo zalecenia pozwanego o zwrot podpisanego egzemplarza, powód tego nie uczynił, a przynajmniej nic innego nie wynika ze zgromadzonego dotychczas materiału dowodowego.

Sporny zapis nie został także sformułowany w ten sposób, by mógł zostać uznany za część składową umowy tj. Zamówienia. Nawet jeśli uznać, że Warunki (...) stanowią ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy (art. 384 k.c.), to strona pozwana nie wykazała by doręczyła powodowi te Warunki przed zawarciem umowy, a także sam sporny zapis nie precyzuje, gdzie z takimi Warunkami powód mógłby się zapoznać w języku polskim tj. w taki sposób, by Warunki te jako wzorzec były transparentne i jednoznaczne.

Powyższej oceny nie zmienia także to, że strony dokonywały już zamówień w oparciu o tożsame Zamówienia. Bez znaczenia pozostają wszelkie dywagacje co do tego, jakich produktów dotyczą Warunki (...) i czy przedmiot zamówienia (surowe mleko) podlega pod jego regulację, skoro nie wykazane zostało, by strony w jakikolwiek sposób złożyły zgodne oświadczenia woli o poddaniu umowy tym Warunkom.

Z powyższych względów zaskarżone postanowienie podlegało zmianie w sposób jak w pkt I sentencji postanowienia na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd orzeknie w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108§1 k.p.c.).